

PERIÒDIC D'INTERESSOS LOCALS

Vilanova i Geltrú, 12 de Gener de 1923

PREUS
Un mes. 75 cèntims.
Número solt. 25 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Santa Madrona, 21

Dels treballs publicats en son respon-
sables els seus autors.
No es retornen els originals.

La nova capçalera

La gran volada que ha pres dintre del periodisme vilanoví el nostre modest setmanari per la bona acollida dels bons compatricis, ha fet que comencéssim el 5.e any de la nostra publicació amb un vestit nou que ens ha ofert un dilecte amic que vé col·laborant en la nostra tasca de fervent patriotisme.

I ha volgut posar-hi l'escut nostre amb una afegidura que sens dubte cridarà l'atenció de tots els que'ns llegeixin, però que té son fonament si llegim lo que el nostre compatrici En Víctor Oliva en digué en una conferència donada al Centre Excursionista del Vallés el dia 20 de Febrer de l'any 1921, un verdader estudi heràldic sobre *Escuts d'Entitats i Corporacions*.

No cal sinó extractar quelcom de l'esmentada conferència sobre

L'EVOLUCIÓ D'UN ESCUT CÍVIC

«El nostre escut primitiu era l'escut reial de Barcelona-Aragó de la Batllia de Vilanova i Geltrú en temps de sa unió amb Cubellas, qual segell es conserva en el Museu Balaguer. La llegenda diu: B (atllia de la) GVIALTRV-VILANOVA-CVBELLAS.

Aquest darrer poble obtingué el dret de separació en 26 de Juny de 1610. El dret de nomenar els tres poblets junts quatre jurats i deu consellers els hi havia concedit Alfons III en 15 de Gener de 1335. El segell està lluny d'aitals dos dates extremes. Per l'estil del gravat i per l'ordre en què s'anomenen els components del municipi, sembla ser de principis del segle XVI.

Els quatre pals de l'escut venen en blanc i suposa que hi havia un contrasegell que devia ésser el blasó personal del batlle, i resultaren de bulto quan el motllo de llautó era estampat sobre cera o bé sobre hòstia recoberta de paper prim, que era la forma en que s'usava el segell llavors.

Existeix un altre escut de Vilanova sola. Boix original (de la col·lecció Oliva de Vilanova) procedent de l'impremta Pina, usat de 1815 a 1840 en impressos municipals. Son dibuix revela d'una manera evident l'influència del primer segell conegut.

En l'escut d'un imprés de l'any 1839 hi figura, en la primera partió, no molt ben dibuixat però s'endevina perfectament un castell.

La corona, en record segurament dels barons de la Geltrú, vol ser baronal. Després se li han superposat corones distintes i sovint la mural. Es de suposar que entre els

segells dels segles XVI i els del segle XIX n'hi ha d'haver d'altres, fins ara no trobats.

De varis impressos municipals sobre repartiment de contribucions (col·lecció del mateix autor) n'hi ha un d'un període no constitucional, és de bastant entrat el segle XIX, un de 1845 i un altre de 1851.

A mitjos del mateix segle, Vilanova tingué segells amb l'escut d'Espanya (castells i lleons) tal com molts petits pobles d'avui en dia, de fundació recent o bé on no hi ha hagut mai preocupacions heràldiques.»

«Hi ha moltes viles catalanes de origen reial que honoren encara els quatre pals de güella sobre fons d'or (*vulgo*: quatre barres) dels reis de Barcelona-Aragó.»

Vilanova era vila reial, fundada per Jaume I; la Geltrú era feudal.

Al parlar el senyor Oliva de les incongruències que figuren en molts escuts cívics, diu que deurien corregir-se, eliminant-ne els disbarats que contenen i substituir molts símbols que resulten xavacans.

I per això «al fer el canvi s'ha de procurar d'obtenir una positiva millora, i per això cal que la figura ció novament adoptada tingui alguna relació amb circumstàncies històriques, amb el nom actual o l'antic, o bé amb una característica

geogràfica del municipi a que es destini».

«Per obtenir aquest resultat de caracterització, no caldria doncs modificar lo substancial, sinó addicionar un detall al marge, a sobre o al darrera de l'emblema usual que conservaria tota sa fisonomia.»

«Aixís creiem que a l'escut de Terrassa hi hauria d'haver en una forma o altra un record d'haver estat aquesta ciutat Séu episcopal, per exemple: un bàcul o una mitra dins d'un escudet sobreposat a l'angle superior esquerra. VILANOVA I GELTRÚ, COM ALTRES QUE OBTINGUEREN ELS CURIOSOS HONORS DE «membre special e carrer de Barcelona» FAN MAL DE NO ADOSSAR UN ESCUDET DE LA CAPITAL CATALANA AL PROPI ESCUT.»

I veus-aquí perquè l'autor de la nova capçalera que honora avui aquestes planes, ha volgut posar-hi, adossat a l'escut vilanoví, un escudet de Barcelona, apoiant-se amb la circumstància històrica abans esmentada.

AVÍS DE REDACCIÓ

L'excés d'original ens priva re-senyar actes recents i publicar noves que no perden l'actualitat i que ajornem per al nombre pròxim.

Ademés recomanem als nostres col·laboradors que s'admeteran els seus articles fins dijous a la una del migdia, i les noves fins a les deu del matí del divendres, a fi de que pugui sortir el nombre amb la deguda puntualitat, salvant aquella informació breu de caràcter urgent o anuncis de defunció i funeral, per lo que es reservarà sempre un espai prudencial.

TRES ARQUITECTES

DONATO BRAMANTE

1444 - 1514

3

Les obres milaneses de Bramante, amb tot i les seves in experiències, tenen una gràcia especial. Aquestes obres són: Santa Maria a Sant Satir (començada en 1482), el porxo de la Canonja de Sant Ambrós, Santa Maria de les Gràcies, la església d'Abbiategrosso i el Monestir de Sant Ambrós. També va intervenir Bramante en el *Duomo* de Pavia (1488), on treballaven Cristoforo Solari i Amadeo, però és difícil el distingir la seva part. Probablement són de Bramante—segons Dami—la cripta, la part acabada de l'absis i el que resta de la sagristia del darrera.

En la sagristia de Santa Maria a Sant Satir Bramante es dona encara a la decoració excessiva—als caps a dins de medallons, als angelets, a les flors i els ramatjes—, però en l'absis de la Catedral de Pavia (1488) ja aconsegueix ésser mes sobri. Aquesta sobrietat és encara més perfecta en la sagristia de la mateixa Catedral, i en la cripta sap trobar unes proporcions justíssimes mitjançant formes amples i axatades.

A Santa Maria de les Gràcies sembla que's va construir baix la direcció de Bramante l'absis i el tambor de les finestretes bessones encaixades entre les pilastres dels angles. Es molt probable que intervingués també en l'edificació del claustre petit, però no de una manera directa en el porxo de l'església, en la sagristia i en el refectori.

A Santa Maria d'Abbiategrosso (1497) fa presidir la ordenació del pati per un arc gegantí descansant damunt dos ordres de columnes; sembla que ja comença a manifestar-se la potència del geni que tenia de crear el gran nínxol de Belvedere; en les claus i els capitells és encara la ornamentació massa realista, però insensiblement es va preparant per a rebre la lliçó fecunda de l'arquitectura romana.

El claustre de Santa Maria de la Pau és una obra mestre del Bramante de Roma. Hi veiem, per primera vegada en el Renaixement romà, la columna a sobre de la clau de l'arc. Això, apart de no ser cap defecte d'estructura, li permet ordenar rectangularment i vertical tots els buids alts que queden allargats amb molta gràcia. Per altra banda, és sobre els peus dels arcs on descansen directament les pilastres; damunt les claus només s'hi apoen unes columnes més lleugeres.

A Sant Pere in Montorio tot és ben espaiat, tot és allà on li toca; tal vegada l'alternància una mica infantil de finestres rectangulars i de nínxols, en el tambor, no és una cosa prou resolta.

Hem dit que les obres més importants de Bramante són la reconstrucció de Sant Pere i la ordenació del Vaticà.

En 1504 Juli II vol donar forma a un pensament d'altres Papes anteriors pel que toca a la basílica constantiniana. La vol substituir que una església nova més adaptable a les necessitats de l'època. Encarrega a Bramante que la estudiï, i Bramante projecta una planta de creu grega coberta per una gran cúpula, amb altres cupuletes a la vora dels torals i campanars en els quatre angles. Aquest projecte es realitza desseguida, però a la mort de Bramante només se n'havien construït els quatre arcs de sosteniment de la cúpula i part de dos dels absis. Aixís és que aquesta obra tan important l'autor no la pogué veure ni de bon troç acabada.

La ordenació del Vaticà ideada per Bramante consistia en la unió de la *Villa Innocenziana* amb el Palau, mitjançant dos braços de corredors i galeries que n'enllassessin el primer pis amb el pla de Belvedere. La part realitzada d'aquest projecte consisteix en un bocí del braç dirigit cap a Roma, en el gran nínxol de coronament, en l'escala de caragol i en el pati de Sant Damàs.

JOSEP F. RAÍFOLS.

DE JULES RENARD

L'agulla de cap

Quan el seu promés partí cap a la guerra, Blanca li regalà una agulla de cap que ell va jurar de guardar preciosament.

— Sens dubte me la doneu per a que pensi en vos, diu En Pere.

— No, diu ella, ja sé que no m'oblidareu mai.

— Potser me la doneu per a que em porti sort?

— No, no soc pas supersticiosa.

— Tant se me'n dona, diu En Pere, ja n'hi ha prou de que vinga de vos i que m'estimeu.

— Jo us estimo, diu Blanca, però l'agulla us servirà.

Veus-aquí que En Pere en el fort del combat va rebre una bala i d'aquesta feta varen haver-li de tallar el braç esquerre.

— Conec prou a Blanca, diu ell, per delicadesa ara voldrà activar el casament.

Retornà de la guerra i la primera visita fou per a ella. I com que caminava enorgullit d'ésser al món, amb pas lleuger, va observar la mànega buida.

Penjava, inerta, plana com una coca, o balancejava de dreta a esquerra sens mida o bé brincava com la cua d'una bestia.

— Aquest deixament tanmateix em ridiculitza un xic, diu En Pere.

Amb la mà que li quedava arre-mangà la mànega i plegant-la per la meitat, va fixar-la cuidadosament a l'espatlla amb l'agulla de cap.

E.-C. R., trad.

EL JOC

III

UNA COMBINACIÓ SEGURA!

*«De Gener a Gener, el diner és del banquer.»
(Aforisme.)*

Diu un autoritzat tractadista de la passió del joc, que no hi ha jugador que no tingui sempre en la

pensa una combinació infal·lible, mercé a la qual espera vèncer la mala sort i fixar, en benefici llur, la roda de la fortuna.

Qui no ha sentit esmentar al famós jugador Carles Fox; aquell estadista anglès qui deia que la primera felicitat de la vida era el *juguar i guanyar*, i la segona el *juguar i... perdre*.

En la seva joventut, aquest cèlebre Fox, i amb la dèria de una combinació segura anava perdent tants de diners que el seu pare tingué de pagar deutes contrets pel seu fill, el maleït vici, que alcançaren la fabulosa quantitat de 140.000 lliures esterlines. (Uns 4.000.000 de pessetes que al canvi actual encara pujarien a molt més.)

Devia ésser tant contundent la lliçó que li donà el seu pare que no jugà mai més — com ben pocs ho saben fer — deixant en temps oportú tant quimèrica aberració. Morí justament apreciat i rehabilitat, despenyant importants càrrecs que l'Estat l'hi confià.

No fa pas tant de temps que els diaris n'anaren plens d'uns noucasats, que tot fent el viatge de noces, passant per una ciutat del migdia creient tenir la combinació segura, entraren a provar la sort en una ruleta; la fúria del joc els fascinà; hi tornaren, i... en deu dies perderen ses dos fortunes, i després... abraçant-se carinyosament es donaren la mort un a l'altre. (Aquest cas és citat en l'incomparable conferència sobre el joc que te publicada el sabi P. Van-Trick.)

No cal anar tan lluny. Un tal Garcia, de nacionalitat espanyola, famós jugador, quina vanitat arribà al comble poguent demostrar la seva audàcia damunt el «tapete verde» al propi emperador Napoleó III, — diu — que arribà a guanyar en un establiment de banys de l'Alemanya, la friolera de 28.000.000 (vint-i-vuit mil·lions) de francs, (que no estaven pas al canvi actual), i, segons pròpia manifestació, els tornà a perdre miserablement en el joc

altra vegada; siguent el començament de la devallada sa imprevista fortuna, la vanitat d'aquelles jugades amb el citat emperador Napoleó III.

Es l'escala infalible de totes les fortunes adquirides en el joc; no importa la quantitat.

Aquest Garcia assegurava, arreu estar en coneixement de la combinació segura, i veiem lo que deia *El Imparcial* del dia 16 de Maig del 1903, arran de la mort d'aquest famós «rei del joc».

«Els últims anys de la seva vida els passà a Saragossa, proposant a tothom, qui volia escoltar-lo, «combinacions segures». Alguns ho probaren facilitant-li diners, però Garcia no en reeixia mai. Desapareixia algunes temporades i realitzava viatges a l'estranger amb freqüència, on, no se sap com, adquiria diner que se'l jugava i... perdia altra vegada en fires i mercats.

Ell sempre somniava en tornar a ésser milionari per mitjà del joc i per això anava sempre tombant cafès i Casinos, i importunant a tothom que volgués ésser el seu soci capitalista per a posar en pràctica la famosa combinació que en altre temps havia semblat posseir, mitjantçant trucs i cops d'etzar; i no va morir llastimosa i miserablement en un recó d'hospital, perquè un germà seu, amb lloable esperit de caritat, l'hi anava arrencant tants diners com podia pel fi de no veure'l en una mort afrentosa».

Veuse'l-aquí, la *Combinació infalible, seguríssima*, que jo vos juro no fallarà jamai: si ets jove, amic llegendor, no frequentis cap casa ni lloc de joc; doncs, com diu molt sàciament el gran Descuret, «de dos mirons l'un acaba per jugador empedernit». Si s'arrapa en el teu cor la fam d'or, aquest altre que tal volta em llegeixes, aquí tens la combinació segura per a guanyar, APARTA'T INCONTINENT de la taula de joc, i hauràs assolit la victòria més gran i la fortuna més immensa.

M. MARK.

INTERESSANT EXCURSIÓ DE LA CONGREGACIÓ MARIANA

Contràriament a lo que molts suposen, la missió de les Congregacions Marianes no queda reclosa en les pràctiques de pietat i la celebració de festes religioses. Son camp d'acció és molt gran i ses branques s'extenen en diversitat de seccions, que no fa el cas enumerar, assenyalant avui la part principal que ocupa l'esbarjo per a donar ocasió d'exterioritzar l'alegria dels cors juveníls que omplena llurs ànimes blanques.

Amb aquesta finalitat, i agermanant-la amb un altra importantíssima i útil, com és l'instrucció pràctica en diversitat de matèries agradoses de conèixer, s'organitzà una excursió al famós monestir de Santes Creus que es realitzà amb gran èxit en la passada festa de Sant Esteve.

Santes Creus

Presidits pel Rvnd. Vice-Director, senyors Prefecte i varis membres de la Directiva de nostra ben amada Congregació vilanovina, ens aplegàrem més de quaranta joves que, en el tren del matí, anàrem fins a Valls on teníem preparats dos magnífics auto-òmnibus, amb els quals, després d'admirar esplèndids i interessants panorames tot passant a gran velocitat per la carretera del Plà i tombant per Pont d'Armentera, fòrem conduïts al peu d'Aiguamúrcia on s'hi troba el principal objecte de la nostra excursió.

Rebuts molt amablement pel senyor Rector, passàrem a visitar tot ço que actualment es conserva de lo que fou el reial monestir—avui declarat monument nacional—obra meritíssima del segle XII, construïda sots l'encertada direcció dels frares cisterciences.

El monestir

Per als qui havíem tingut ocasió d'admirar, abans, el monestir de

Poblet, poca impressió ens causà lo que en altres companys celebraven, car aquest monestir gosaríem a dir que és calcat amb l'abans dit monestir de Poblet en proporcions, però molt més reduïdes, no obstant, i com observa molt atinadament N'Emili Morera no tant diminuta la proporció, que faci suposar aquest com una imitació de l'altre, ben al·trament, car en aquest monestir s'hi poden observar detalls artístics millorats en son estil i de més gust en la seva forma, que en els corresponents de Poblet. Lo que pot assegurar-se—continua el mateix autor, amb gran raó—és que tant en l'un com en l'altre els aimants de les arts plàstiques tenen molt que aprendre en aitals construccions tan típiques on hi trobaran exemplars preciosos per a nodrir llurs coneixements.

Passada la portalada principal, en quin frontispici hi ha una bella imatge de l'Assumpció de Marfa, i travessant la plaça on s'hi aixequen l'expalau abacial—avui Casa Consistorial d'Aiguamúrcia—i demés edificis que foren dependències annexes del monestir, entrem al claustre principal per la porta reial, que manà construir el rei En Jaume II i sa muller Donya Blanca d'Anjou, com acrediten llurs escuts gravats en el llindar de la porta.

El claustre

Com havem dit, és tant perfecta la semblança amb Poblet, i com que l'haver-se parlat i llegit tant dels claustres, sala capitular, i dependències del que fou importantíssim cenobi d'Espluga, fa que ens creiem rellevats de descripcions i dades per a detallar el present que semblaria repetíssim, no tractant-se de fer-ne la monografia que mai n'havem tingut l'atrevida pretensió; anotarem, però, algunes de les més importants diferenciacions que ens cridaren l'atenció.

Passant, doncs, per alt, els detalls dels vuit arcs que hi ha per part del claustre, capitells, frisos i co-

lumnas ornamentats amb un estil refinat i que constitueixen un treball escultòric més digne d'admirar-se si hom es fa càrrec, un moment, de l'època en que foren treballats, notarem els principals sepulcres que adornen ara—ja que llurs cadàvers després de profanats foren escampats i ben pocs recollits—els nínxols del volt dels claustres; dels principals són el dels barons de Pinós, dels senyors d'Aguiló, de Cervelló, de Claramunt, dels Moncades, barons de Cervera, Montoliu i molts altres que seria llarg anotar, ultra les dels abats i frares notables de les comunitats que sojornaren en el repetit monestir; de aquests darrers són de particular esment les lloses existents en la que era sala capitular junt al claustre.

Després de visitar tot lo que fou refectori, cellers, dormitori de novicis, presons, biblioteca—del que n'existeix un sostre artesonat molt notable i relativament conservat—pujàrem al campanar i galeries superiors des d'on s'hi oviren formosos panorames del camp vallenc. Abans de baixar, els aficionats a l'art fotogràfic impressionaren algunes plaques del interessant grup que formaven els excursionistes.

El palau reial

Fou objecte de particular atenció la visita al ex-palau reial, residència estiuenca dels grans reis En Pere III i Jaume II, a quines despeses es construí. Es nota la important restauració, no molt llunyana, de que ha sigut objecte, admirant-se, però, els trets més principals que es conserva de lo antic; les columnes de una pedra molt dura i bonica que se'n diu porfít, l'elegància de les voltes i l'encert en la distribució de llurs dependències.

Retornats pel claustre a la plaça exterior—havent adquirit abans, quiscú, targes, etc., com a record de la visita—ens acomiadem del jove guardià i entrem a la grandiosa església, rehabilitada avui al

culte religiós com a parròquia del poble d'Aiguamúrcia.

L'església

Admirem, en primer lloc el gran finestral gòtic, ornamentació principal del frontis, quina severitat i gust artístic deix admirat al excursionista. L'església té la forma de creu llatina de grans proporcions, notant-se els dos estils bellament combinats, romànic-ojival, i trespassant lo que fou el chor de la comunitat anem fins prop el presbiteri on dessota dos temples gòtics hi reposen en l'un—per recents investigacions pot assegurar-se—el cadàver momificat de Pere el Gran, depositat en una urna en forma de banyera, de pedra duríssima anomenada pòrfit—com aquelles columnes del palau reial—que els selvatges moderns no pogueren profanar, i fent *pendant*, hi ha el que hi reposaven els cadàvers del rei en Jaume II i sa muller Na Blanca d'Anjou. En diferents indrets del temple hi havia enterrats: prop del de Pere el Gran, el gran almirall Roger de Llúria; en altres hi havia els principals individus de les nobles famílies dels Moncades, Cervelló i molts altres. L'altar major és una obra postissa, pot dir-se, que no guarda cap relació amb la resta del temple i boi diríem que el desllueix, car dificulta la visualitat del rosetó i finestrals de la testera de dita església que és precis anar cap al cementiri des d'on es pot admirar a pler. Res té d'important la vista d'aquest camp sagrat, abans exclusiu dels monjos i avui dels veïns del poble adjunt, explicant-nos el benèvol senyor rector algunes de les més importants tradicions, que es contenen com històriques, especialment la de la santa mà d'un monjo, que s'apareixia cada matí al seu amic qui anava a resar-li un responso.

Retornats a l'església admirarem encara algun retaule i pintures molt notables com i també les restes d'un gran rellotge que marcava, ja

en aquell temps, de la una a les vintiquatre hores.

L'àpat

Acomiadats del molt atent senyor rector i tot esperant l'hora de l'àpat, els excursionistes baixarem al peu del turonet on s'hi enlaira el poble d'Aiguamúrcia i dintre son clos el Monestir que acabem de visitar, resseguint les ribes del riu Gayà, cercant per entre la gran salzereda d'àlbars i xops les tan renomades fonts, de la magnèsia, la de la Taula i la Font del Mut, provant ses aigües exquisides.

Ja pot suposar-se l'animació que regnà durant l'àpat, esplèndidament servit a l'Hostal del Barril, típic a tot ser-ho, que fou el moment més apropiat per al canvi d'impressions del troç de jornada tan bellament aprofitada, no essent menys gran la satisfacció al oir petar les ampolles del xampany que abundantment corria d'una copa a l'altra, agradós i esplèndid obsequi de l'amic i company d'excursió, el distingit jove En Josep Soler Urgell. No hi faltà el dringament de copes i els brindis molt entusiastes d'alguns joves que foren encertadament resumits en un apropiat parlament del nostre zelós vice-director, abundant per la prosperitat de la nostra idolatrada Congregació vilanovina.

La Congregació de Valls

A primeres hores de la tarda, acomodats novament en els auto-òmnibus retornarem a Valls per la carretera de Vilarrodona—així és que fèrem un circuit admirable—i suposis la nostra agradosa sorpresa i admiració en arribar a les primeres cases de Valls i trobar-nos amb una comissió composta d'una cinquantena de joves pertanyents a la Congregació de l'esmentada ciutat, presidits pel Molt Il·lustre senyor Arxiprest Reverend don Manuel Tarrés i altres reverends sacerdots, que assabentats de la nostra excursió volgueren venir a rebre'ns a l'entrar a la ciutat, can-

viant les fraternals salutacions i amicals preguntes de mutua satisfacció i regraciament. Ja des de aquest moment formaren un sol grup barrejats indistintament els joves vallencs i vilanovins que tot seguit intimàrem com amics de tota la vida, car els mateixos amors i sentiments ens guien i ens esperonen, tinguent ocasió de renovar antigues amistats adquirides quan la magna Assemblea celebrada en la repetida ciutat i després amb els que vingueren per les nostres festes d'argent i suara per les festes ignasianes, molt particularment i especial amb l'intel·ligent secretari de l'Ajuntament de Reus, En Baltasar Segú, i el jove regidor de Valls, senyor Cailà, i altres i molts altres germans de Congregació vallenga que sentim no recordar i que també posen en lloc ben enlaira el nom de llur benemèrita Congregació.

Formant, doncs, com una nombrosa manifestació, anàvem recorrent la ciutat, car els aimats i respectables vallencs ja no ens deixaren fins al moment de la tornada, essent la primera visita a la Verge de la Candela, patrona de la ciutat, que en riquíssim altar es venera a la parroquial església de Sant Joan, cantant-hi juntament, com a salutació, la Salve gregoriana, i passant després a admirar llur camaril, veritable joia d'art, i retre nostres homenatges a la Regina Immaculada.

Després d'esser-nos mostrats diferents exemplars preciosos d'art cristià que atresora dita església parroquial, en particular el retaule de l'altar major, passarem a la capella dels Dolors, obra preciosa també, on s'hi celebren els actes de Congregació, i a les dependències immediates on hi tenen instal·lades diferents seccions de l'associació.

Fòrem acompanyats a admirar un monument artístic que es troba enclavat dintre l'església del Roser, consistent en una col·lecció de llo-

setes pintades de les que en diem de València, del segle XVII, que recorden la batalla de Lepant i altres motius decoratius que constitueixen una inapreciable joia en el seu gènere, essent-nos mostrades unes fidèlssimes reproduccions en tricomia, destinades a il·lustrar el capítol corresponent de la monumental «Enciclopedia Espasa».

La jolii biblioteca popular de la Mancomunitat de Catalunya ens ocupà bella estona, no tanta com hauria desitjat l'amable senyoreta bibliotecària, car s'hi estaven realitzant importants reformes i per aital motiu, estanteries i altres objectes estaven tancats.

Tinguèrem ocasió de presenciar el final d'un important encontre de futbol amb senyalada victòria dels vallencs sobre un dels equips barcelonins.

Comiat

Entràrem a l'antiga Casa de Caritat, on s'hi venera altre inapreciable imatge justament venerada pels vallencs, la Verge del Lladó, quina corprenedora narració ens fou contada, cantant-hi també una Salve com a comiat de nostra agradosa visita, essent acompanyats a l'estació del carril en mig de la més franca cordialitat i canviant mutus oferiments, essent la més important i que omplenà bona part del temps que estiguèrem entre tant atents i obsequiosos germans, la promesa de venir, en nombre molt considerable, a tornar-nos la visita a Vilanova en la propera primavera, quan nostra vila tindrà el goig immens de presenciar un espectacle, mai somniat, de fe i entusiasme marians, la magna Assemblea de les Congregacions Marianes de Catalunya i Balears.

Fins al moment d'arrencar el tren que ens portà a Vilanova no pararen les afectuoses encaixades i les amicals salutacions, retornant a nostres llars amb el cor satisfet de tan gaia diada i l'ànima amarada de sant entusiasme per nostra Congregació que tan belles coses sap

organitzar i realitzar per a nostre profit moral i d'esbarjo, divent fer constar nostra enhorabona pels joves organitzadors de la excursió, essent-ne particularment mereixedor el jove congregant En Josep Soler Urgell, qui tingué cura de que tots els detalls fossin acomplerts per a l'èxit tan esplendorós que assolí la bella diada que tan barroerament havem intentat descriure.

C. DE LA V.

Vilanova, 28-12-22.

Vilanova a fora

EL P. FENÉS. — Ha mort a Sabadell, als 69 anys d'edat i després d'haver rebut, amb exemplar devoció els Sants Sagraments, el P. Jacint Fenés, vice-rector de aquella Escola Pia. El P. Fenés, que era fill de Barcelona, va cursar els seus estudis en el barceloní col·legi de Sant Antoni; en 1870 va passar a Moyà i més tard a Mataró, Igualada i Vilanova. Nombrosos vilanovins dels que avui estan entre els 30 i els 40 anys, poden recordar el tarannà de bon home atrafegat que tenia el P. Fenés. Tot el tràmit oficial aprop del Director de l'Institut General i Tècnic mentres el Pare Fenés residia en nostra vila, sigué per son activitat sostingut. Força feina li varen dar també les fulles que de l'Observatori Meteorològic del Col·legi tenia d'enviar mensualment a determinats centres científics. Eren aquestes fulles fetes a fides amb l'apressada col·laboració dels alumnes de Química. Llavors als nois no se'ls prenia la lliçó; passaven un parell d'horetes d'un goig atenuat. I encara, frequentment, devien anar a terminar les fulles en la seva atribulada cambreta, curulla de polç i de bondat d'esperit. «Tenia en su cuarto tres o cuatro botellas y una licorera en que aparecían colgadas seis copitas azules; todo estaba guardado en un armario. Sobre la mesa había una gran caja repleta de tabaco suave

y oloroso. La habitación se hallaba situada en el segundo piso, al final de uno de los dormitorios; tenía dos balcones, y en pleno invierno, en los días claros, entraba por ellos una oleada de luz y de calor, mientras los canarios, colgados de las jaulas, trinaban con gorjeos rientes...» Aquestes paraules de l'admirable *Azorín* en *Las confesiones de un pequeño filósofo* — aplicades a un altre escolapi — retraten com no ho sabríem fer nosaltres l'ambient de la cel·la del P. Fenés, l'inoblidable professor que sembla com si el veièssim aixís que toquen la campana i s'aixeca mig feixuc de la cadira «y se va por el claustro adelante dando grandes trancos, respirando fuerte, con el balandrán suelto sobre los hombros, con el periódico en la mano.»

* * *

Copiem d'una crònica de Perpinyà, publicada a *La Veu de Catalunya*, la següent nova, amb la seguretat de que serà llegida amb gust pels molts amics que aquí tenen els simpàtics artistes, els germans Recasens.

EL CELEBRAT QUINTET RECASENS. — Cada vespre assoleix un èxit merescut als nous salons del cafè del Castellet, l'apreciat quintet català del jove mestre Recasens (M. J.), violí solo, que acompanyen la seva esposa, notable pianista, el seu germà Amadeu, violoncel, i la seva esposa d'aquest darrer, harpista. Completa el quintet el distingit contrabaix de l'Òpera de Niça, A. Bonas.

Són particularment aplaudides les belles sardanes que tenen al repertori, entre elles les més inspirades produccions del mestre Morera.

Felicitem aquesta valenta família d'artistes catalans.

* * *

Del «Noticiari» de la «Pàgina artística» (Núm. 570) de *La Veu de Catalunya*:

«EN JOSEP F. RAFOLS. — Procedent d'Itàlia, on ha sojornat una llarga temporada, es troba de nou

entre nosaltres l'arquitecte En Josep F. Ràfols. Ve ple d'entusiasme i rublert de tota mena d'útils i formosos projectes. Podem aventurar-nos a dir, amb tota sinceritat i desinterès, que En Ràfols esdevindrà un dels millors dels nostres italianitzants.

Abans de marxar d'Itàlia, En Josep F. Ràfols feu una exposició dels seus exquisits dibuixos al llapis a la galeria Gonnelli de Florència.

En l'actualitat prepara l'edició d'un remarcable llibre sobre el Renaixement Arquitectonic italià».

També en *La Publicitat* en una de les interessants cròniques que hi escriu En Josep Pla, des de Itàlia, fa retret de l'amical companyonia que l'uní amb en Ràfols durant llur sojorn en aquelles terres, diguent algunes particulars opinions del nostre dilecte amic que creiem és la síntesi de la manera d'ésser en tot lo del nostre Ràfols.

* * *

CONFERÈNCIES MIQUEL UTRILLO. — Al Museu-Biblioteca Balaguer, de Vilanova i Geltrú, ha començat la seva sèrie de conferències d'Història de l'art — «L'obra de l'home» — el crític i arqueòleg En Miquel Utrillo, extraordinàriament interessants i de les quals ens n'ocuparem amb l'interès que elles es mereixen.

* * *

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA. — Sessió dedicada a l'audició d'obres de Frederic Monpou i d'Eduard Toldrà. — Assistim fa bella estona a l'eclosió d'un art la característica del qual pot definir-se, creiem, de la següent manera: oblit d'alguns dels elements que podríem dir-ne essencials de l'obra d'art «completa», per tal d'aguditzar, preferentment, l'expressió d'un sol dels elements que la constitueixen.

L'estètica de N'Eduard Toldrà és, certament, distinta de la d'En Monpou. Heu's aquí un art poc complicat. Tot és aquí franc i ple de llum. Els Sis Sonets per a violí

i piano, de N'Eduard Toldrà, són interessantíssims. Foren premiats en el Concurs Patxol i Llagostera. Aquest fet és ja una bella prova de la bondat, de la superioritat llur.

La musicalitat d'En Toldrà és tot hora abundosa. Aquest músic no fuig ni dels ritmes ni de l'expressió clara del que ell sent. Cerca els bonics ritmes, al contrari (i els cerca en el nostre folklore), i «canta», s'expansiona ben francament. I el públic copsa amb facilitat el bell i simpàtic lirisme del conegut violinista.

En Toldrà ha interpretat amb encert sis sonets bellíssims d'alguns coneguts poetes de la terra: Trinitat Catasús, Joan Alcover, M. Morera i Galícia, Josep Carner, A. Navarro i J. M. Guasch. Els ritmes del primer sonet d'En Toldrà són ben vius i suggestius. Tenen una innegable força evocadora. El darrer sonet conté alguns caires sobriament impressionistes i, demés, una fresca i ben joiosa cançó.

Eduard Toldrà interpreta admirablement els seus sonets.

* * *

El Vicari General d'aquesta diòcesi, Dr. Parés, ha donat col·lació, entre altres benifets, a nostre compatrici Rvnd. D. Manuel Roig i Puig del de Nostre Senyora del Carme, fundat a la capella del sant Hospital d'aquesta vila.

* * *

Ha estat viaticat nostre distingit amic Rvnd. P. España, escolapi,

qui tantes simpaties es conquerí durant la seva estada en el Col·legi Samà d'aquesta vila ja fa alguns anys.

Que Déu li dongui lo que més convingui al seu estat.

* * *

Nostre compatrici el Rvnd. Pare Ciril·lo Montaner, que era fins ara Superior de la important casa residència dels religiosos del I. C. de M. a Barcelona, ha sigut designat per a igual càrrec a la Casa Mare de l'ordre a la ciutat de Vich.

* * *

L'ECONÒMICA D'AMICS DEL PAÍS. — El dia 24 de Desembre passat, a la tarda, tingué lloc a la Sala dels Cent Jurats de Casa la Ciutat, la festa anyal del repartiment de premis a accions virtuoses, amor al treball, pietat, fidelitat, beneficència i altres actes meritoris que otorga, segons deixes, la Societat Econòmica Barcelonessa Amics del País, havent recaigut el premi de la Fundació Nadal a nostre compatrici En Joan Artigas, amb diploma i 300 pessetes.

Rebi per tal motiu nostra enhorabona.

Notícies Religioses

L'Arxiconfraria Teresiana de la parròquia de Sant Antoni Abat, tindrà missa de Comunió general el propinent diumenge, dia 14, en l'església dels Josepets, a les vuit del matí, la qual s'aplicarà en su-

Demà, dissabte, de nou a onze, a l'altar dels Dolors de la parroquial església de Sant Antoni Abat, es diran misses de torn en sufragi de l'ànima de

Na Rosa Ferrer i Armengol

Vídua de Demetri Galceràn

A. C. S.

Vilanova i Geltrú, 12 Gener de 1923. No s'avisarà particularment. No hi haurà ofertori.

fragi de l'associada Na Francisca Albà.

La funció de la tarda, serà a les sis, fent el sermó el Rvnd. D. Joan Fontanals, Pvre.

Avui s'ha començat la novena a Sant Sebastià i continuarà tots els dies a les set del vespre, cantada i ambacompanyament d'harmònim, en sa pròpia capella.

En el pròxim nombre donarem detalls de la festa principal que es celebrarà el dia 20 del corrent i que promet ésser ben solemne.

Moviment parroquial en aquesta vila, durant l'any 1922:

Parroquia de Sant Antoni Abat

Naixements

Nois	86
Noies	79

Total. 165

Morts

Homes	62
Dones	60
Nois	11
Noies	5

Total. 138

Matrimonis 62

Parroquia de Santa Maria de la Geltrú

Naixements

Nois	35
Noies	41

Total. 76

Morts

Homes	37
Dones	14
Nois	12
Noies	4

Total. 67

Matrimonis 35

Parroquia de l'Immaculada Concepció

Naixements

Nois	36
Noies	32

Total. 68

Morts

Homes	18
Dones	54
Nois	6
Noies	12

Total. 72

Matrimonis 29

RESUM

Naixements	309
Morts	277
Diferència a favor de la vila.	32
Matrimonis	126

Llista de subscripció pel Monument a En Josep Font i Gumà.

Suma anterior, 3.081'30 ptes.; Oliveras, germans, 5; Rosalia Soler, 1; Josep Barreras Puig, 5; Salvadora Rossell Roig, 5; Maria Clavé, 5; Jaume Puig Benasach, 10; Rosa Benasach, vídua de Puig, 10; Francesc Montserrat Juncosa, 5; Lluís Guillaumet, 2'50; Francesc Morgades Domenech, 3; Magí Milà Samà, 5; Jaume Diviu Soler, 5; Ramon Moros Llorens, 5; Pere Pellicer Fusté, 2; Josep Planas Font, 2; Rosalia Palau Pros, 2; Alfred Benavent Cucurella, 10; J. S. D., 5; Josep Ferrer Ferret, 5; Josep Castany Valls, 5; Albert Robert Milà, 5; Concepció Marqués, Vda. Miret, 5; Rosa Miret, Vda. Braquer, 2'50; Joan Martí Soler, 5; Enric Raventós Gener, 10; Joan Puig Vendrell, 2; Vicens Montañés Vicens, 2; Julià Artigas Calafell, 2; Pau Oliver Juliachs, 10; Francisca Garrigó, Vda. Brunet, 5; Enric C. Ricart Nin, 10; Dolors Valentí, Vda. Ricart, 25; Joan Batlle Gras, 5; Blai Plà Favà, 2; Benet Carbó Roset, 2; Josep Juncosa Inglada, 5; Rosendo Bosch Montmany, 5; Dionís Tubau Mateu, 5; Ignasi Gili Ivern, 1'50; L. F. G., 5; Francesc Orriols Batet, 1; Josep Senties Masgrau, 5; Italo Borghero, 5; Emília Prats, Vda. Sagimón, 5; Anton Ballester Barbé, 5; Joan Ill Feliu, 1; Sever Sostres Aitès, 5; Ramon Blancafort Serra, 2; Agustí Masana Bruna, 5; Telesforo Ramon Soler, 0'50; Benet Carbó Ballester, 1; Anton Alegret Samà, 5; Carme Ferrer Gener, 1; Manuel M.ª Almirall Albà, 25; E. D., 1; Sebastià Lleó, 2; Ramon Figueras Ferrer, 5; Félix Soler Roca, 5; Joan Miquel Roig, 10; Angel Bosch Castany, 1; Salvador Rovira Mercader, 1; Pere Isern Morera, 3; Conrad Folch Llanusa, 10; Agna Carsí, 5; Josep Soler Navarro, 10; Joan Llurba Serra, 5; Francesc Roca Lloret, 5; Albert Fontanillas Gelabert, 2'50; Josep Figueras Casamitjana, 5; Albert Vendrell, 5; Joan Roig Ventosa, 25; Vicens Miret Marqués, 10; Salvador Almirall Poch, 2; Joan Guibernau Ramon, 2; Joan Pascual Roig, 1; Vicens Sorní Martí, 5; Joan Fortuny Plà, 3; César Bernat Telesforo, 2; Jenaro Ferrer Ferrer, 15; Josep Solà Ferré, 2; Anton Escofet Pascual, 5; Maria Mora Romeu, 1; Pere García Cosp, 3; Vicens Llagostera Horrit, 2; Primitiu Soler Mestres, 10; Enric Juandó Alegret, 15; Jaume Demestres Garrigó, 5; Lluís Bosch Vallbona, 5; Pere Fabrè Roviro, 5; Josepa Gaig Solà, 10; Joan Torrents Soler, 1; N. N., 1; Esteve-Josep Conthe, 2'50; Joaquim Es-

cofet Sadurní, 5; Germans Vivó Mestres, 5; Josep Planas Escofet, 5; Círcol Catòlic, 25; Anton Casellas Armengol, 5'50; Cooperativa «La Regeneradora Villanovesa», 25; N. N., 5; Amador Romaní, 10; Francesc Suñé Bolet, 10; Josep Soler Clavé, 5; Calixto Blasco, 5; Salvador Puig Isern, 10; Cinto Gil, 1; Joan Oliver, 5; Lluís Domenech Roig, 5; C. A. «Papeleria del Este de España», 25; Josep Juncosa Juncosa, 5; Facundo Gener Vadell, 2'50; Antoni Llopis Gual, 2; Pere Gener Pena, 5; Joan Ribó Mitjans, 1; Ramon Bellmunt Andreu, 5; RR. PP. Escolapis, 10; Joan Sanromà Gil, 50; Daniel Martí Marcé, 3; Josep M.ª Cabré Sabater, 5; Llorenç Guasch, 10; Antoni Clavé Llenas, 2; J. S. S., 15; Florenci Nolla Torner, 5; Joan Ràfols Piñana, 5; Joan Soler Suau, 50; Carles Cabanyes Marqués, 10; Teresa Alentorn Oche, 5; Joan Segú Alomà, 5; Manuel Serra Masana, 1; Josep Ciuró Carbonell, 5; Antoni Rossell Petit, 2; Francesc Serra Juncosa, 5.—Suma i segueix: Ptes. 3.932'30.

Farmàcies obertes el diumenge,
dia 14:

FERRER-TRAYNER

Farmàcies obertes el dimecres,
dia 17:

GALCERAN-BENAVENT

1923 BARCELONA 1923

Concurso Hispano-Americano

EXPOSICIÓN UNIVERSAL

Gráfico-Descriptiva de todas las
Industrias: Comercio: Artes: Oficios y Profesiones
del Mundo entero

Será este CONCURSO-EXPOSICIÓN uno de los más interesantes Certámenes del presente siglo. Los derechos de inscripción son muy módicos y los gastos de instalación serán totalmente gratuitos. El Comercio, la Industria y los Profesionales de toda España, al inscribirse, tienen asegurada una doble recompensa apropiada a sus merecimientos.

Inscríbase Vd. hoy mismo o pida detalles a

Oficina Internacional de Concursos y Exposiciones
Apartado 378 C. 7 — Barcelona

Imp. Social: Santa Madrona, 21: Vilanova i Geltrú